

Stockholms kommun
registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Loviselundsskolan
gunilla.akesson@stockholm.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn i Loviselundsskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Loviselundsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Loviselundsskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 och 19 september 2013.

Fakta om skolan

Loviselundsskolan ligger i stadsdelen Hässelby i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidshem. Skolan har inte haft någon årskurs 6 under två år men denna årskurs är åter igång sedan läsåret 2013/14. På skolan finns även två särskilda undervisningsgrupper för elever med långsam läs- och skrivinlärning samt grundsärskola. Vid tillsynstillfället har Loviselundsskolan 420 elever. Av dessa går 69 elever i förskoleklass, 17 elever i grundsärskolan och 275 elever deltar i fritidshemmets verksamhet.

Loviselundsskolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Biträdande rektor har särskilt ansvar för fritidshemmet, grundsärskolan och elevhälsoteamet. Utvecklingsarbetet driver de tillsammans. Loviselundsskolans ledningsgrupp består av rektor, biträdande rektor samt arbetslagsledare från respektive arbetslag: förskoleklass-årskurs 3, årskurs 4-6, grundsärskolan och fritidshemmen.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2011/12 nådde 31 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. Motsvarande siffra för riket var 72 procent. Av skolans egen statistik framgår att 30 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik i slutet av läsåret. För ämnesprovet i svenska visar SIRIS att 46 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande siffra för riket var 74 procent. Av skolans egen statistik framgår att 37 procent av eleverna nådde kunskapskraven i svenska i slutet av läsåret. I naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen nådde 84 procent av eleverna kunskapskraven i slutet av läsåret 2011/2012.

Rektorn har även inkommit med uppgifter för läsåret 2012/13. Av dessa framgår att knappt 90 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik, 94 procent i svenska, 72 procent i svenska som andraspråk samt nästintill 100 procent i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena.

Det finns ingen sammanställning för årskurs 6 eftersom läsåret 2013/14 är första läsåret på två år som årskurs 6 finns på skolan.

Skolan har inte skickat in uppgifter för resultaten i grundsärskolan.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Loviselundsskolan visar att skolan i flera avseenden ger eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Skolans resultat i årskurs 3 har väsentligt förbättrats det senaste läsåret. I svenska har måluppfyllelsen ökat från 37 procent till 94 procent och i matematik från 30 procent till 90 procent. Rektorn har påbörjat ett arbete med att se till att de elever som är i behov av svenska som andraspråk ges undervisning enligt den kursplanen. Andelen elever som nådde kunskapskraven i svenska som andra språk i årskurs 3 var 72 procent läsåret 2012/13. Skolan har även inför läsåret 2013/14 anställt en förstelärare med inriktning på svenska som andraspråk.

Eleverna som Skolinspektionen träffar uttrycker att de trivs på skolan. Skolinspektionen bedömer emellertid att individanpassningen och elevernas inflytande över utbildningen kan utvecklas.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans systematiska kvalitetsarbete behöver förbättras. Ett kvalitetsarbete är påbörjat på skolan med analyser av måluppfyllelse och resultat. Det är dock av vikt att samtliga verksamheter följs upp och utvecklas. I detta arbete saknas fördjupad analys av fritidshemmet och grundsärskolan på skolövergripande nivå. Det saknas även dokumentation när det gäller elevernas upplägg av utbildningen i grundsärskolan, huruvida de läser ämnen, ämnesområden eller enligt grundskolans läroplan.

När det gäller särskilt stöd behöver rutinerna för detta arbete diskuteras på skolan. Åtgärdsprogrammen måste förbättras på så vis att kopplingarna till kunskapskraven tydliggörs. Det måste därutöver framgå hur de åtgärder som skolan avser att vidta ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Ett arbete är påbörjat för att se till att lärarna endast bedriver undervisning i ämnen de har utbildning för men planer saknas för vissa lärare.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans arbete mot kränkande behandling behöver förbättras och tydliggöras. Det framkommer i intervjuer att det till stor del är upp till den enskilde läraren att utforma arbetet. Flera lärare ger goda exempel på hur de arbetar med värdegrundsfrågor men konsekvensen blir att det är personberoende på vilket sätt och i vilken grad ett sådant arbete bedrivs. Dessutom behöver skolan säkerställa att signaler om kränkande behandling anmäls till rektorn och vidare till huvudmannen. Tillsynen visar också att skolans plan mot kränkande behandling behöver förbättras för att uppfylla författningarnas krav.

Vad gäller verksamheten i fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att den stimulerar elevernas utveckling och lärande med varierade aktiviteter.

Vid tillsynen träffar Skolinspektionen många i personalen som är engagerade och har en god elevsyn. Tillsynen visar även att elevhälsan arbetar på ett progressivt sätt med handledning av både lärare och personalen på fritidshemmet när pedagogiska problem uppmärksammas. Dock behöver kuratorn ingå i det förebyggande arbetet och inte enbart i åtgärdande situationer. Skolan har under rektors ledning även förstärkt arbetet med formativ bedömning.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen individanpassas och att de elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.
- Se till att samverkan mellan skola och fritidshem utvecklas.
- Se till att rektorn beslutar om hur utbildningen i grundsärskolan ska läggas upp utifrån den enskilda elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
- Se till att det finns dokumenterat hur elevernas utbildning är upplagd i grundsärskolan.

Motivering

Individanpassning

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att lärarna har ett utpekat ansvar för att hänsyn tas till den enskilda individens förutsättningar. Även skollagen betonar att hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop.

2009/10:165 s. 285) anges att även elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå längre i sin kunskapsutveckling.

I intervjuer med elever framkommer att det sällan finns möjlighet att göra mer utmanande uppgifter om man har gjort klart det tilldelade arbetet. Elever ger exempel på att de då får läsa i sin så kallade bänkbok och att de ibland kan få extrauppgifter, men att dessa främst är uppgifter av repeterande karaktär och att det är mer ovanligt att det finns svårare uppgifter. Lärarna uppger i intervjuer att mycket tid går åt att stödja elever i behov av stöd, och att det kan vara svårt att hinna med att stödja de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn uttrycker att hon har uppmärksammat att individanpassning är ett utvecklingsområde på skolan. Rektor har därför infört arbetet med formativ bedömning med syfte att eleverna i fortlöpande samtal ska få återkoppling på sitt skolarbete. Även representanter från elevhälsan bekräftar att individanpassning är ett utvecklingsområde och att det kan saknas utmaningar för de elever som lättare når kunskapskraven.

Samverkan mellan skola och fritidshem

Enligt skollagen ska fritidshemmet komplettera utbildningen i grundskolan och i läroplanen anges att samarbetsformer ska utvecklas mellan förskoleklass, fritidshem och skola för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Det framkommer i intervjuer med såväl lärare och fritidshemspersonal som med rektor att samarbetsformerna mellan skolan och fritidshemmet varierar i de olika arbetsenheterna. Personal från fritidshemmet berättar i intervju med Skolinspektionen att det i stort sett helt saknas samverkan mellan vissa klasser och fritidshemmet. Även lärarna bekräftar att samverkan mellan skola och fritidshemmet är ett utvecklingsområde. Skolinspektionen konstaterar att lärare och fritidshemspersonal tillsammans behöver skapa en gemensam bild hur fritidshemmet ska komplettera skolans verksamhet. Vid faktakontrollen kompletterar rektorn med information att från och med läsåret 2013/14 ska både lärare och fritidshemspersonal delta på utvecklingssamtalen. Syftet är att kunna ge en mer komplett bild av elevens utveckling och lärande samt att gemensamt komma överens om nya mål.

Beslut om utbildning i grundsärskolan

I skollagen framgår att huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

I intervju med lärare i grundsärskolan framkommer att eleverna i grundsärskolan har olika upplägg på sin skolgång. Vissa elever läser ämnesområden medan andra elever läser ämnen och även ämnen enligt grundskolans kursplan. Lärarna i grundsärskolan vet emellertid inte vem som fattar beslut om en elev ska läsa ämnen, ämnesområden eller ämnen enligt grundskolans läroplan. Det finns inte dokumenterat för eleverna. Lärarna menar att de gör den typen av prioriteringar i det dagliga arbetet och att det inte finns några formella beslut. Det framgår inte heller i elevernas individuella utvecklingsplaner vilken kursplan de blir bedömda mot.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, 3 kap. 3 § skollagen, 11 kap. 8 § skollagen, 14 kap. 2 § skollagen, Lgr 11 2.2 Kunskaper och 2.5 Övergång och samverkan

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete krävs från skolans sida.

I intervjuer med elever framkommer att de inte upplever att de får vara med och påverka undervisningen. De kan endast ge exempel på att de ibland kan få

välja i vilken ordning de ska göra arbetsuppgifter förutom i idrott där de uppger att de får vara med och lägga upp hela planeringen för terminen. I intervjuer uttrycker vissa lärare att eleverna inte har så stora möjligheter till inflytande över utbildningen och beskriver att de har dåligt samvete för att eleverna inte ges större möjlighet till delaktighet i planeringen. En annan åsikt som framkommer bland lärarna är att undervisningen är så styrd av läroplanen att det är svårt att ge eleverna inflytande. Elevernas bristande inflytande på utbildningen syns även i Skolinspektionens enkätundersökning för den pedagogiska personalen där Loviselundsskolan ligger under medelresultatet för samtliga skolor i enkätundersökningen när det gäller området elevinflytande. Rektor uttrycker att det skiljer sig åt på skolan till hur stor del eleverna har möjlighet till reellt inflytande och att detta är ett utvecklingsområde.

Utredningen visar att det finns brister i elevernas inflytande över undervisningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 § skollagen, 4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11,2.3 Elevernas ansvar och inflytande, och Läroplan för grundskolan 2011, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolan och fritidshemmet genomför åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Se till att rektorn anmäler signaler om kränkande behandling till huvudmannen.
- Se till att varje verksamhet framgår tydligt av planen mot kränkande behandling och att de åtgärder och som anges är anpassade utifrån varje verksamhets specifika behov och förutsättningar.

Motivering

Åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling

Av skollagen framgår att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Lagstif-

taren har ansett att det inte är tillräckligt att förbjuda diskriminering och kränkande behandling. Det behövs även aktiva åtgärder för att minska förekomsten av trakasserier och kränkande behandling. Detta innebär att huvudmannen åläggs att bedriva ett målinriktat arbete för att dels främja lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

I intervju med elever framkommer att det förekommer grovt språk elever emellan. Detta bekräftas i intervju med lärarna som menar att barnen kan säga hemska saker till varandra. Det framkommer även i skolans egna enkäter som Skolinspektionen tagit del av att elever blir retade i skolan. Vissa elever är av åsikten att all personal inte tar tag i bråk och uppger att det händer att personalen säger att eleverna får lösa bråken själva. I intervju med lärarna framkommer att de anser att det inte finns ett gemensamt synsätt bland samtliga personalkategorier att all personal ska ta ett gemensamt ansvar för alla elever. Detta bekräftas av rektorn i intervju med Skolinspektionen. I Skolinspektionens enkätundersökning för årskurs 5 framkommer att medelvärdet på påståendet "De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon varit elak mot en elev" är 6,9. Detta kan jämföras med medelvärdet för samtliga skolor i enkätundersökningen som var 8,3.

Trots att personalen i många fall framstår som närvarande för eleverna visar intervjuerna på att gemensamma ramar för arbetet mot kränkande behandling saknas och att det till stor del är upp till den enskilde läraren att utforma värdegrundsarbetet. Konsekvensen blir att det är personberoende på vilket sätt eller i vilken grad ett sådant arbete bedrivs.

Anmälan av kränkningar till rektor och till huvudmannen

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Några lärare uppger att det förekommer att kränkningar inte kommer till rektorns kännedom då de hanterar och löser situationen i arbetslagen. Lärare och elevhälsan uppger att man inte diskuterat och definierat vad en kränkning är för att tydliggöra när man ska anmäla till rektorn. Rektor uppger att fokus främst har lagts på att definiera begreppet mobbing. Det framkommer vidare i intervjuer med personal på skolan att det skett kränkningar på skolan under förra läsåret men enligt rektorn har ingen rapportering om kränkningar skett till huvudmannen det senaste året.

Planen mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS:2012:10) anges att arbetet bör bedrivas så att det återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av Loviselundsskolans plan mot kränkande behandling kallad "Loviselundsskolans likabehandlingsplan för att motverka alla former av kränkande behandling". Av planen framgår hur man ska arbeta med förebyggande och främjande åtgärder vid skolenheten samt åtgärder som ska vidtas i händelse av kränkningar, mobbning eller trakasserier. Varje enskild verksamhet i skolenhetens arbete mot kränkande behandling framgår dock inte av planen. Exempelvis finns inga åtgärder kopplade till fritidshemmet eller grundskolan specifika behov och förutsättningar. Kravet på att samtliga verksamheter ska återspeglas i planen mot kränkande behandling har sin grund i att verksamheterna är organiserade på olika sätt, vilket kan innebära att olika typer av kränkningar förekommer och att kränkningarna sker i olika sammanhang.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom bedömningsområdet trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen samt Lgr 11 2.1 Normer och värden, Läroplan för grundskolan 2011 2.1 Normer och värden

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att rutinerna kring särskilt stöd tydliggörs och förankras med personal på skolan.
- Se till att eleverna får det stöd som utredningen visar att de behöver.

- Se till att åtgärdsprogrammen kopplas till kunskapskraven samt anger hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Utarbeta åtgärdsprogram åt elever som ges studiehandledning på modersmålet.

Motivering

Rutinerna kring och omfattningen av särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det på skolan finns en generell handlingsplan för elever med dyslexi i behov av särskilt stöd i sin läs- och skrivutveckling. Planen tar upp aspekter som exempelvis anpassade läromedel och plats i klassrummet. Lärarna uppger att man inte utarbetar åtgärdsprogram för dessa elever utan endast använder handlingsplanen. Elevhälsan menar dock att det, utöver handlingsplanen, även ska utarbetas åtgärdsprogram för elever med behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen ser att det råder oklarheter i personalgruppen om hur handlingsplanen för elever med dyslexi och utarbetande av åtgärdsprogram för dessa elever förhåller sig till varandra. Representanter från elevhälsan uppger vidare att det inte förts så mycket diskussioner om vad som är anpassning och när ett åtgärdsprogram ska upprättas. För vissa elever kan det bedömas räcka med anpassningar enligt handlingsplanen, men det är av vikt att det för alla elever som riskerar att inte nå kunskapskraven utreds och att det vid behov utarbetas ett åtgärdsprogram.

I intervju med representanter för elevhälsan framkommer även att det finns en viss brist i antalet specialpedagoger för att kunna tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser. Representanterna uppger att anser att man är bra på skolan att upptäcka stödbehov men att det saknas tid för specialpedagogerna att ge det stöd som behövs. Rektorn är också av åsikten att det bör anställas ytterligare en specialpedagog.

Åtgärdsprogram

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Loviselundsskolan. Flera av de inskickade åtgärdsprogrammen har en otydlig koppling till kunskapskraven. Åtgärderna i åtgärdsprogrammen måste även formuleras så de blir mer konkreta och utvärderingsbara. Det framgår vidare endast när men inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Det finns även exempel på åtgärdsprogram som grundar sig i sociala stödbehov där det inte framgår att eleven har svårigheter att nå kunskapskraven. I Skolverkets allmänna råd framkommer att andra typer av problem, till exempel kränkande behandling och disciplinära problem som inte medför att eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, behandlas i andra processer och dokumenteras på annat sätt.

Slutligen framkommer i intervju med rektorn att det inte skrivs åtgärdsprogram för elever som får studiehandledning på modersmålet. Detta utgör en form av särskilt stöd och ska dokumenteras i ett åtgärdsprogram, följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn bedriver ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervjuer med personal från fritidshemmet framkommer att de utvärderar sin verksamhet varje termin och att skriftliga sammanställningar av utvärderingarna lämnas till rektor och biträdande rektor. De är dock av åsikten att de inte får någon återkoppling i arbetet att utveckla verksamheten. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att fritidshemmet bör prioriteras i högre utsträckning under det kommande läsåret. En liknande situation uttrycks av lärarna i grundsärskolan som menar att de fyller i elevernas resultat i skolwebben, men att de saknar återkoppling från ledningens sida avseende resultaten. De är osäkra på om resultaten följs upp av skolledningen. Skolan har inte redovisat någon sammanställning av grundsärskolans resultat till Skolinspektionen.

I kvalitetsredovisningen från höstterminen 2012 som Skolinspektionen tagit del av synliggörs inte skolans samtliga verksamheter. Efter faktakontrollen har rektorn skickat in den senaste kvalitetsredovisningen från oktober 2013. I denna synliggörs grundsärskolan och fritidshemmet i större utsträckning än i förgående års kvalitetsredovisning. Det saknas dock en tydlig uppföljning av årets arbete samt analys av utvecklingsområden för dessa verksamheter. I intervju med rektorn framkommer att det har varit ett stort fokus på resultaten i grundskolan under året. Skolinspektionen vill poängtera att det är av vikt att hela skolans verksamhet utvärderas och följs upp.

Av tillsynen framgår slutligen att kunskapsresultaten i slutet av årskurserna 3, i de ämnen där kunskapskrav finns, inte har sammanställts på ett strukturerat sätt. Rektorn har dock utifrån en analys av resultaten i de nationella ämnesproven i svenska och matematik vidtagit åtgärder som lett till förbättrade resultat.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, Läroplan för grundskolan 2011, 2.8 Rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Redovisa en plan med konkreta åtgärder som ska vidtas för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de bedriver i grundskolan.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva undervisning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven inom huvudmannens organisation eller om det finns särskilda skäl med hänsyn till eleverna.

Enligt lärarförteckningen som Loviselundsskolan har skickat in till Skolinspektionen framgår att flera lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning i. Rektorn uppger att man har satt igång en plan för att öka behörigheten och beskriver olika utbildningsinsatser. Det framkommer även av tillsynen att det finns brister i lärarbehörigheten i grundskolan då lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning i. Skolan inte redovisat någon plan för att öka behörigheten i grundskolan.

Skolinspektionen konstaterar att det vid skolan finns lärare som saknar utbildning för den undervisning som de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13, 15, 18-19 §§ skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att använda kuratorn i skolans förebyggande arbete.

Motivering

Elevhälsans förebyggande uppdrag

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

I dokument från skolan som Skolinspektionen tagit del av framgår att skolans kurator inte är delaktig i skolans förebyggande arbete. I intervju med elevhälsan bekräftas att kuratorns uppdrag inte innehåller förebyggande arbete utan att det bara finns utrymme för problemlösande åtgärder i tjänsten. Det anges dock exempel på hur det bedrivs handledning med lärare och fritidshemspersonal då behov eller problem har konstaterats i en klass eller hos en lärare. Rektor uttrycker att handledningen är en form av förebyggande då kunskapen som personalen får kan användas i verksamheten även i andra fall.

Utredningen visar sammanfattningsvis att det finns brister i förutsättningar för elevhälsan att arbeta förebyggande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Ulrika Palm
Undervisningsråd

Anna Möller
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.